

Kardinaal: godsdienstvrijheid Europa's 'grote toekomstprobleem'

Katholiek Nieuwsblad, 17 juni 2021

De coronacrisis heeft laten zien dat godsdienstvrijheid in Europa kwetsbaar is, zegt de Luxemburgse kardinaal Hollerich. In een interview zei de kardinaal tevens dat de Kerk haar geloofwaardigheid moet herwinnen.

Volgens kardinaal Jean-Claude Hollerich worden aanvallen op religieuze vrijheid het grote probleem dat Europa in de toekomst zal ervaren. "Nu wordt de Kerk niet vervolgd; dat zou overdreven zijn", zei de kardinaal in een recent interview met het Italiaanse persbureau ACI Stampa. "Maar in sommige landen zijn er op bepaalde niveaus wel kleine aanvallen op de godsdienstvrijheid. Daarvoor moeten we op onze hoede zijn."

Fundamentele rechten herstellen

Hollerich is aartsbisschop van Luxemburg en voorzitter van de Commissie van de Bisschoppenconferenties van de Europese Unie (COMECE). Deze commissie werd in 1980 opgericht en bestaat uit de bisschoppenconferenties van de 27 EU-lidstaten.

Vorig jaar sprak COMECE zich uit tegen het langdurig dichthouden van kerken tijdens coronalockdowns met betrekking tot vrijheid van religie en vrijheid van erediensten. "COMECE benadrukt dat de afkalving van fundamentele rechten zoals godsdienstvrijheid in de huidige noodsituatie niet de nieuwe norm mag worden. Deze rechten moeten zodra het mogelijk is weer volledig hersteld worden", liet de commissie destijds weten.

Geloofwaardigheid herwinnen

In het gesprek met ACI Stampa noemde Hollerich het aantal katholieken dat tijdens de pandemie een Mis mocht bijwonen in België "belachelijk". Lange tijd mochten er slechts vijftien mensen per Mis aanwezig zijn in België; sinds deze maand is dat aantal opgeschroefd naar honderd. Ook bekritiseerde de kardinaal het langlopende verbod op openbare Missen in Ierland. Volgens de kardinaal heeft de Kerk in beide landen "een slechte reputatie".

"De Kerk moet zich op een eerlijke manier profileren om geloofwaardigheid te herwinnen", aldus kardinaal Hollerich. "Na de zaken van seksueel misbruik is dat hoognodig, zowel voor de samenleving als voor gelovigen, omdat veel mensen alle vertrouwen in de Kerk verloren hebben. Dit moet veranderen. We moeten ons zeer bescheiden opstellen en transparant zijn."

Eerder dit jaar zette Hollerich ook zijn vraagtekens bij een wetsvoorstel in Denemarken, dat eist dat alle preken in het Deens vertaald worden. Volgens de kardinaal zou dat een beperking van de godsdienstvrijheid zijn.

Recht op abortus

Momenteel houdt COMECE volgens kardinaal Hollerich een rapport voor het Europees Parlement in de gaten waarin gepleit wordt voor een "recht op abortus" en waarin gewetensbezwaar "onthouding van medische zorg" genoemd wordt. Het rapport is een poging "om het Europees Parlement te laten stemmen voor abortus als mensenrecht en tegen de vrijheid van geweten", zei Hollerich. "Daar zijn wij het natuurlijk niet mee eens." Over dat rapport zal het Parlement op 24 juni stemmen.

"Ik denk dat we duidelijk moeten maken dat zo'n rapport tegen het subsidiariteitsbeginsel is", aldus de kardinaal. Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat hogere instanties niet iets moeten doen wat een lagere instantie kan doen. "Abortuswetgeving is een aangelegenheid van landen, niet van de EU. Daarom zou het een

grote zonde zijn als de EU geen respect heeft voor de subsidiariteit die zij zo hoog in het vaandel heeft staan.” Volgens kardinaal Hollerich is dat het beste argument om EU-politici ervan te overtuigen om tegen de voorstellen uit het rapport te stemmen.

Overgenomen met toestemming van [Katholiek Nieuwsblad](#).

Aartsbisdom roept op tot gebed voor overwinning van de coronapandemie

[Katholiek Nieuwsblad, 3 mei 2021](#)

Kardinaal Wim Eijk roept alle gelovigen van het aartsbisdom Utrecht op tot gebed om de coronaviruspandemie te overwinnen. In de Mariamaand mei wordt onder andere wereldwijd in alle Mariabedevaartplaatsen mede voor deze intentie de rozenkrans gebeden.

“In alle Mariabedevaartplaatsen ter wereld wordt deze maand veelvuldig de rozenkrans gebeden mede tot intentie van de overwinning op de coronaviruspandemie”, schrijft de aartsbisschop van Utrecht.

“Hierbij roep ik alle gelovigen in het Aartsbisdom Utrecht op om vooral deze Meimaand in gebed met elkaar verbonden te zijn dat de coronaviruspandemie spoedig overwonnen zal worden, in het bijzonder door het bidden van de rozenkrans.”

India en Brazilië

De kardinaal nodigt ook uit tot gebed voor mensen in andere landen, die alle op dit moment noodzakelijke medische zorg en andere hulp ontberen.

“De beelden die ons uit India en Brazilië hebben bereikt zijn diep tragisch en spreken voor zich. Bidden we ook voor allen die eenzaam zijn, wanhopig en dagelijks de pijnlijke gevolgen dragen van besmettingen met het coronavirus. Moge de Heer hen kracht geven bij dit alles en uitkomst”, aldus Eijk.

Gebedsmarathon

De aartsbisschop van Utrecht sluit zich met het initiatief aan bij de oproep die paus Franciscus onlangs deed tot een wereldwijde gebedsmarathon in de meimaand, om te bidden voor een einde aan de coronapandemie.

Bisdommen en heiligdommen in de Benelux gaven gehoor aan de oproep.

[Gebeden op de website van NKZN](#)

Europese katholieke leiders hekelen ‘vaccinatie-

nationalisme’, pleiten voor eerlijke distributie

Katholiek Nieuwsblad, 23 februari 2021

door Hannah Brockhaus

Katholieke leiders in Europa hebben er bij de Europese Unie op aangedrongen zich te laten leiden door solidariteit, broederschap en sociale rechtvaardigheid bij de distributie en toediening van de coronavaccins.

In een gezamenlijke verklaring op 23 februari stellen Caritas Europa en de Commissie van de Bisschoppenconferenties van de EU (COMECE) dat “solidariteit het doorslaggevende criterium moet zijn op dit historische moment”.

‘Vaccinatie op grote schaal promoten’

“Het is dringend noodzakelijk om snel massale vaccinatiecampagnes te voeren”, aldus de verklaring. “We dringen er bij de Europese Unie op aan om vaccinatie op grote schaal te promoten, niet alleen voor Europa’s eigen veiligheid en bescherming, maar ook voor de mondiale volksgezondheid als een publiek goed, waarvan zowel mensen in armere landen profiteren als mensen in landen met de middelen om de vaccins te produceren.”

De verklaring dingt er bij de EU-leiders op aan om de vaccinatiestrategie snel en gedetailleerd uit te werken. “Na de versnelde ontwikkeling van de vaccins, moet er meer aandacht worden besteed aan de productie en implementatie.”

Solidariteit

“We dringen er daarom bij de Europese Unie en haar lidstaten op aan om niet toe te geven aan een zorgwekkende tendens om nationale of economische belangen te laten prevaleren”, zo staat er verder te lezen, “maar om zich te laten leiden door de principes van broederschap, solidariteit, subsidiariteit, sociale rechtvaardigheid en inclusiviteit.”

“Goed Europees vaccinatiebeleid is niet alleen het ‘begin van het einde’ van de pandemie, maar ook het ‘begin van een nieuw begin’ van solidair beleid”

COMECE en Caritas Europa sluiten zich ook expliciet aan bij eerdere uitspraken van paus Franciscus, dat het coronavirusvaccin voor iedereen beschikbaar moet zijn, vooral voor de meest kwetsbaren.

‘Vaccin concurrentie’

Ook wijzen zij op een verklaring van de directeur-generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie Tedros Adhanom, die zei dat “prioriteit moet worden gegeven aan het vaccineren van sommige mensen in alle landen, in plaats van alle mensen in sommige landen”.

Verder bekritiseert de gezamenlijke verklaring van de katholieke organisaties “betreurenswaardige tendensen in de richting van ‘vaccin concurrentie’ en ‘vaccinatie-nationalisme’ in de vorm van exportverboden en andere protectionistische maatregelen om de aanvoer van vaccins weg te houden uit armere landen.”

Angst en desinformatie tegengaan

Dit dreigt “decennia van menselijke ontwikkeling” om te keren. “Zorgen voor toegang tot vaccins voor iedereen – dat ze beschikbaar en betaalbaar zijn – is een wereldwijde morele urgentie”, zo benadrukt de verklaring.

Caritas Europa en COMECE pleiten ook voor meer steun voor nauwkeurige informatiecampagnes, “om de angst voor vaccinatie en verkeerde informatie te overwinnen”.

‘Nieuw begin’

“Europa kan van zijn Covid-19-vaccinbeleid niet alleen het ‘begin van het einde’ van de pandemiecrisis maken, maar het ook zien als het ‘begin van een nieuw begin’, voor een vernieuwd beleid in dienst van het algemeen belang en solidariteit.”

Minister wijst keuzevrijheid vaccin bij gewetensbezwaar af

Rijksoverheid, 16 februari 2021

Minister Hugo de Jonge wil niet dat sommige mensen mogen kiezen welk type coronavaccin zij krijgen. Dat stelt hij in antwoorden op Kamervragen van de ChristenUnie en SGP over het gebruik van foetaal weefsel in de ontwikkelings-, productie- of testfase van coronavaccins. Het argument van de minister is dat de vaccins schaars zijn en zo veel mogelijk Nederlanders snel worden gevaccineerd. Het aanbieden van een keuze voor een bepaald type vaccin behoort dan niet tot de mogelijkheden.

[Kamerbrief keuze vaccin_PDC19-217186Download](#)

Paus tot diplomaten: pijnlijk om te zien hoe abortus oprukt

Katholiek Nieuwsblad, 10 februari 2021

Paus Franciscus vindt het “pijnlijk” om te zien hoe steeds meer landen afstand nemen van hun “onvervreembare plicht om het menselijk leven te beschermen” van de conceptie tot de natuurlijke dood.

Dit zei hij maandag in zijn jaarlijkse [toespraak tot de bij de Heilige Stoel geaccrediteerde diplomaten](#).

Het lijkt een verwijzing naar onder meer zijn thuisland Argentinië, waar eind vorig jaar de abortuswetgeving werd geliberaliseerd. In het naburige Chili buigt een parlementscommissie zich op dit moment over een mogelijke liberalisering van abortus.

De waarde van het leven

Volgens de paus heeft de Covid-pandemie de mensheid gedwongen “om twee onvermijdelijke dimensies van het bestaan onder ogen te zien: ziekte en dood. Op die manier heeft ze ons herinnerd aan de waarde van het leven, van ieder individueel mensenleven en zijn waardigheid, op ieder moment van zijn aardse pelgrimstocht, van de conceptie in de baarmoeder tot zijn natuurlijke einde”.

“Het is echter pijnlijk om op te merken dat onder het voorwendsel van het garanderen van veronderstelde subjectieve rechten, een groeiend aantal rechtssystemen in onze wereld zich lijken te verwijderen van hun onvervreembare plicht om het menselijk leven in al zijn fases te beschermen”.

Recht op leven

Het “recht op leven” is een fundamenteel mensenrecht, zei Franciscus, “want iedere menselijke persoon is een doel in zichzelf, en nooit slechts een middel dat enkel wordt gewaardeerd om zijn bruikbaarheid”.

“Mensen zijn geschapen om samen te leven in gezinnen, gemeenschappen en maatschappijen, waar allen gelijk zijn in waardigheid. De mensenrechten komen uit deze waardigheid voort, net als de menselijke plichten, zoals de verantwoordelijkheid om de armen, de zieken en de uitgesloten bij te staan.”

“Als we de zwaksten onder ons het recht op leven ontzeggen, hoe kunnen we dan effectief het respect voor ieder ander recht garanderen?”

Universele toegang tot basale zorg

De paus sprak in zijn toespraak van een uur over de crises die de wereld doormaakt: die van de pandemie, maar ook een crisis op de vlakken van klimaat, economie en politiek.

Hij riep regeringsleiders wereldwijd op om te zorgen voor een “universele toegang tot basale gezondheidszorg”. Ook zijn er gezamenlijke internationale initiatieven nodig “om de werkgelegenheid te steunen en de armste delen van de bevolking te beschermen” nu de economie onder de coronapandemie te lijden heeft.

Zonder economische stabiliteit voor iedereen dreigen mensen ten prooi te vallen “aan de gesel van uitbuiting”. Ook moeten “de woeker en corruptie waaronder veel landen in de wereld lijden” worden bestreden, “net als andere onrechtvaardigheden die dagelijks voorkomen onder de vermoeide en afgeleide blik van onze hedendaagse samenleving”.

Hoop op vrede in Syrië

Franciscus sprak verder onder meer ook over het risico van isolatie nu mensen steeds meer thuis achter schermen zitten. Ook liet hij zijn steun blijken voor internationale verdragen die pogen de hoeveelheid nucleaire en andere wapens in de wereld terug te dringen.

Verder kwam de moeilijke situatie van christenen in Libanon ter sprake, net als de pauselijke hoop dat in het nieuwe jaar na tien jaar een einde komt aan de strijd in Syrië. Hij vroeg de internationale gemeenschap om “de oorzaken van het conflict met eerlijkheid en moed aan te pakken”.

Terreur veroordeeld

Hij veroordeelde het terrorisme in de wereld, dat sinds 11 september 2001 verhevigd is. Terreuraanvallen, zei hij, treffen vaak kerken en andere gebedshuizen “waar gelovigen bijeen zijn in gebed”.

Hij zei dat overheden, ongeacht hun politieke of religieuze opvattingen, de plicht hebben deze plaatsen te beschermen. Dat, benadrukte hij, “is een direct gevolg van de verdediging van de vrijheid van denken, geweten en godsdienst”.

Klimaatverandering

Franciscus wees op verschillende plaatsen in de wereld waar politieke spanningen oplopen en waar zich humanitaire crises afspelen.

Ook hoopt hij dat de VN-klimaatop die in november in Glasgow plaatsvindt, tot effectieve afspraken over de

bestrijding van de gevolgen van klimaatverandering zal leiden.

Hij kon “de toegenomen opwarming van de aarde” niet onbenoemd laten. Die “heeft verwoestende branden veroorzaakt in Australië en Californië” en overstromingen in Vietnam en de Filipijnen.

“Ook in Afrika is klimaatverandering, verergerd door roekeloze menselijke interventies – en nu door de pandemie – een reden voor ernstige zorg”, in het bijzonder vanwege de negatieve invloed op de voedselsituatie in allerlei landen.

De vrijheid van godsdienst

Franciscus eindigde zijn toespraak met erop te wijzen dat “we de geestelijke en morele dimensie van de menselijke persoon niet als minder belangrijk dan de fysieke gezondheid” kunnen zien.

“Bovendien is de vrijheid van godsdienstuitoefening geen afgeleide van de vrijheid van vergadering. Zij is in essentie afgeleid van het recht op vrijheid van godsdienst, wat het primaire en fundamentele mensenrecht is”, dat “dus moet worden gerespecteerd, beschermd en verdedigd door burgerlijke autoriteiten, zoals het recht op lichamelijke en geestelijke gezondheid”.

“Wat dat betreft kan een gezonde zorg voor het lichaam nooit de zorg voor de ziel negeren.”

‘Ouderdom is geschenk’: paus stelt Werelddag voor Ouderen in

Katholiek Nieuwsblad, 2 februari 2021

De vierde zondag van juli is met ingang van dit jaar de Werelddag voor Grootouders en Ouderen. Dat maakte paus Franciscus zondag bekend bij het angelusgebed.

Franciscus zei de dag te hebben ingesteld omdat “grootouders vaak vergeten worden”, net als “deze rijkdom van het bewaren van de wortels” en het doorgeven van wat ouderen hebben ontvangen.

Er is gekozen voor de vierde zondag van juli omdat die dicht bij de feestdag van de heilige Joachim en Anna ligt. De gedachtenis van de ouders van Maria en grootouders van Jezus wordt ieder jaar op 26 juli gevierd.

Stem van ouderen ‘is kostbaar’

De paus verwees naar het feest van de Opdracht van de Heer in de Tempel, ‘Maria Lichtmis’, dat vandaag, 2 februari, wordt gevierd. Als Maria en Jozef het kind Jezus naar de tempel brengen, herkennen de ouderen Simeon en Hannah in Hem de Messias.

“Zelfs vandaag”, zei Franciscus, “roept de Heilige Geest gedachten en woorden van wijsheid op in de ouderen.” Hun stem “is kostbaar, omdat die Gods lof bezingt en de wortels van de volkeren bewaart”.

Ervaring van het leven doorgeven

De ouderen “herinneren ons eraan dat de ouderdom een geschenk is en dat grootouders de schakel tussen de verschillende generaties zijn, die de ervaring van het leven doorgeven aan de jongeren”.

Hij wees erop hoe belangrijk het is dat grootouders en kleinkinderen elkaar leren kennen, want “zoals de profeet

Joel zegt, dromen grootouders die hun kleinkinderen zien”, terwijl “jonge mensen, kracht puttend uit hun grootouders, vooruit zullen gaan om te profeteren”.

Pastorale zorg voor ouderen

De prefect van het dicasterie voor de Leken, het Gezin en het Leven, kardinaal Kevin Farrell, noemde de instelling van de Dag voor Grootouders en Ouderen “de eerste vrucht” van het onlangs afgekondigde gezinsjaar.

Volgens Farrell is de pastorale zorg voor ouderen “een prioriteit die geen enkele christelijke gemeenschap nog langer kan uitstellen. In de encycliek Fratelli Tutti herinnert de Heilige Vader ons eraan dat niemand alleen wordt gered. Met dit in gedachten, moeten we de geestelijke en menselijke rijkdom koesteren die van generatie op generatie wordt doorgegeven”.

Kamerleden pleiten voor keuzevrijheid in coronavaccin

Katholiek Nieuwsblad, 19 januari 2021

door Selinde van Dijk-Kroesbergen

Nu de eerste coronavaccins worden toegediend, wordt de roep om zelf het coronavaccin te kiezen groter. DENK en de SGP dienden hiervoor vorige week een motie in. Ook hebben de SGP en de ChristenUnie Kamervragen gesteld.

Voor de een is het gebruik van varkensvet een bezwaar, voor de ander het gebruik van cellen die terug te voeren zijn op foetaal weefsel. Kees van der Staaij (SGP), Carla Dik-Faber (CU) en Tunahan Kuzu (DENK) willen openheid over de totstandkoming en samenstelling van de verschillende coronavaccins en keuzevrijheid voor de burgers.

Verontruste telefoontjes

Het onderwerp speelt al veel langer, maar nu de vaccinaties worden toegediend is het prominenter geworden.

“We kregen de afgelopen tijd wekelijks verontruste telefoons en mails van mensen met vragen over het gebruik van foetaal weefsel in de coronavaccins”, vertelt Ardjan Boersma die beleidsmedewerker van de SGP is en nauw betrokken was bij het opstellen van de Kamervragen.

De gebruikte cellen zijn afkomstig van een foetus uit de jaren zeventig en een geaborteerde foetus uit de jaren tachtig. Het is niet zeker of de foetus uit de jaren zeventig geaborteerd is. Hoe dan ook, het leidt bij sommige mensen tot gewetensbezwaren.

Praktisch onhaalbaar

Tijdens een debat van vorige week zijn er vragen aan minister Hugo de Jonge (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) gesteld. Zijn antwoord gaf niet veel hoop dat de motie die Kuzu en Van der Staaij 14 januari indienden, vandaag - 19 januari - zal worden aangenomen.

“De Jonge ziet het praktisch gezien niet voor zich dat mensen de keuze voor het type vaccin krijgen”, verklaart Boersma. “Daarom is er bij de schriftelijke Kamervragen extra de nadruk gelegd op het feit dat sommige

mensen gewetensbezwaren hebben”, vervolgt hij.

Toename bereidheid

Van de ongeveer 130 verschillende vaccins die er wereldwijd ontwikkeld worden, heeft Nederland de vaccins van zes verschillende fabrikanten besteld. “Er schijnt een vaccin tussen te zitten dat wel ‘clean’ is”, zegt Boersma.

De Kamerleden hopen dat onder de specifieke groep gewetensbezwaarden de bereidheid tot vaccineren zal toenemen, wanneer zij zelf mogen kiezen welk vaccin ze nemen.

Katholieke Kerk: geen bezwaar tegen vaccins

Overigens stellen katholieke geestelijken van over de hele wereld, onder wie kardinaal Eijk, dat mensen geen bezwaar hoeven te hebben bij het coronavaccin. Er is voldoende morele afstand tussen het toedienen van het vaccin en het oorspronkelijk onrechtmatig handelen.

Enorme geografische variatie in euthanasiegevallen

Katholiek Nieuwsblad, 15 januari 2021

door Selinde van Dijk-Kroesbergen

Uit onderzoek blijkt dat het percentage sterfgevallen door euthanasie per gemeente erg verschilt. De arts en het aanbod van een alternatief lijken hierin een bepalende factor.

Het is algemeen bekend dat geloofsovertuiging een belangrijke reden is om al dan niet op euthanasie over te gaan. Ook kan politieke voorkeur een verband hebben met de keuze voor levensbeëindiging. Zo is het waarschijnlijk dat bijvoorbeeld een SGP-stemmer niet voor euthanasie zal kiezen.

Verder spelen leeftijd, gezondheid en inkomen een rol in de voorkeur van mensen. Zelfs de mate van sociale cohesie in de omgeving is van invloed. Het blijkt dat hoe minder vrijwilligers en mantelzorgers beschikbaar zijn, hoe eerder er voor euthanasie wordt gekozen.

Een fenomeen dat veel voorkomt

De onderzoekers, de ethici Theo Boer en Stef Groenewoud, hebben met deze elementen rekening gehouden. Na correctie bleek alsnog dat de regionale verschillen in Nederland erg groot zijn. In Almere komt euthanasie het vaakst voor: 7,37 procent van alle sterfgevallen. In Ameland, Schiermonnikoog en Dokkum overleden slechts 2,15 procent door euthanasie.

“Geografische variatie is een fenomeen dat veel voorkomt in de zorg,” zegt onderzoeker Stef Groenewoud. Hij is gezondheidswetenschapper en medisch ethicus aan het Radboudumc in Nijmegen en doet al jarenlang onderzoek naar geografische verschillen in zorggebruik.

“We weten dat iemand met een hernia in Groningen vier keer zoveel kans op een operatie maakt, als iemand met een hernia in Kratingen,” vertelt Groenewoud. “Maar”, vervolgt hij, “stel dat dit nou ook het geval zou zijn bij de meest onomkeerbare behandeling, euthanasie?” De onderzoekers bleken gelijk te krijgen.

Couleur locale

“Regionale verschillen zijn prima, zolang het zorgaanbod maar is afgestemd op de wensen en behoeften van de

mensen,” vindt Groenewoud. “Zo kan het bijvoorbeeld voorkomen dat patiënten met prostaatkanker in een bepaalde regio een voorkeur hebben voor een laserbehandeling. Als het aanbod van de zorg hierop is afgestemd, is het goed. Het gaat er uiteindelijk om dat de zorg meebeweegt met de couleur locale.”

De invloed van het zorgaanbod

Het wordt volgens hem een probleem wanneer het aanbod van de zorg niet overeenkomt met de wensen en behoeftes van de patiënt en de familie. Omdat de andere kenmerken die een rol spelen bij de keuze voor euthanasie al uit de resultaten zijn gehaald, zijn de onderzoekers nu bij de fase aangekomen om te onderzoeken in hoeverre het zorgaanbod van invloed is.

Het heeft er alle schijn van dat de invloed van artsen en het al dan niet aanbieden van een alternatieve behandeling aanzienlijk is. “Sommige dokters zullen geneigd zijn om eerder euthanasie aan te bieden dan hun collega’s, anderen juist weer minder snel. Omdat euthanasie geen normaal medisch handelen is, mag een arts een beroep doen op gewetensbezwaar. In zo’n geval zal de arts eerder alternatieven zoals palliatieve zorg aanbieden.”

Onwenselijk

Op zich hebben de onderzoekers hier geen probleem mee. “Zolang het maar gelijk opgaat met de wensen van de patiënt”, stelt Groenewoud. “Wanneer de toegang tot alternatieven minder goed is, vinden we dat onwenselijk.”

Dat laatste willen Boer en Groenewoud verder onderzoeken. Om te beginnen met een update van het onderzoek. Voor het onderzoek zijn cijfers uit de jaren 2013-2017 gebruikt. De ethici willen nu ook de cijfers over de jaren 2018 en 2019 analyseren.

‘De spiegel is nog niet haarscherp’

Artsenfederatie KNMG heeft volgens Groenewoud laten weten dat verder onderzoek niet nodig is. Zij twifelen niet aan de zorgvuldigheid rondom euthanasie.

“Ik vind het jammer dat de handschoen niet door de KNMG wordt opgepakt om ons gezamenlijk in te zetten om de zorg rondom het levenseinde nog verder te verbeteren”, reageert Groenewoud hierop. “De spiegel die we de gezondheidszorg nu voorhouden, is nog niet haarscherp. We willen het nu verder met de artsen scherpstellen.”

Overgenomen met toestemming van [Katholiek Nieuwsblad](#).

Paus Franciscus roept op tot vaccinatie

Kerknet, 11 januari 2021

Kerknet doet verslag van een interview van TG5 met Paus Franciscus waarin hij mensen oproept tot vaccinatie tegen het SARS-CoV-2 virus.

Vaticaan: geen alternatief? Dan zijn huidige coronavaccins moreel geoorloofd

Katholiek Nieuwsblad, 22 december 2020

Als er geen alternatieven beschikbaar zijn, is het moreel acceptabel om coronavaccins te ontvangen die zijn ontwikkeld of getest met behulp van cellijnen die uit geaborteerde foetussen afkomstig zijn. Dat schrijft de Vaticaanse Congregatie voor de Geloofsleer.

Echter, “het geoorloofd gebruik van dergelijke vaccins impliceert op geen enkele manier – en mag op geen enkele manier impliceren – dat er een morele instemming is met het gebruik van cellijnen die voortkomen uit geaborteerde foetussen”.

“Zowel farmaceutische bedrijven als gezondheidsinstanties van overheden worden dus aangemoedigd om ethisch acceptabele vaccins te produceren, goed te keuren, te verspreiden en aan te bieden die geen gewetensproblemen creëren voor de zorgaanbieders of de mensen die gevaccineerd gaan worden”, aldus de Congregatie.

Verheldering

De notitie ‘Over de moraliteit van het gebruik van sommige anti-Covid-19 vaccins’ werd vorige week door paus Franciscus bekeken, die volgens de Congregatie opdracht gaf voor publicatie. Het document verscheen maandag.

Vaccins tegen het nieuwe coronavirus worden inmiddels in sommige delen van de wereld gedistribueerd. Dit leidde tot vragen aan de Congregatie om een leidraad voor het gebruik van vaccins waarbij “in de loop van het onderzoek en de productie cellijnen zijn gebruikt die aan weefsel zijn ontleend dat werd verkregen van twee abortussen die in de afgelopen eeuw plaatsvonden”.

Bisschoppen, katholieke organisaties en experts deden volgens de Congregatie “diverse en soms conflicterende” uitspraken over de moraliteit van het gebruik ervan, wat vragen oproep. Hoewel de Congregatie zelf en de Pauselijke Academie voor het Leven eerder al notities en instructies publiceerden over dit thema, “verlangt deze congregatie enkele indicaties aan te bieden ter verheldering”.

Moreel aanvaardbaar

De Kerk leert dat er verschillende niveaus van verantwoordelijkheid voor medewerking aan kwaad bestaan. Zo is de verantwoordelijkheid van degene die besluit cellijnen van ongeoorloofde oorsprong te gebruiken, niet dezelfde als die van mensen “die geen zeggenschap in een dergelijk besluit hebben”, citeerde de Congregatie een eigen instructie Dignitas Personae uit 2008.

“Als ethisch onberispelijke Covid-19-vaccins niet beschikbaar zijn – bijvoorbeeld in landen waar vaccins zonder ethische problemen niet beschikbaar worden gemaakt voor artsen en patiënten, of waar hun distributie moeilijker is vanwege speciale opslag- en transportomstandigheden, of wanneer verschillende soorten vaccins in hetzelfde land worden verdeeld maar gezondheidsautoriteiten het burgers niet toestaan te kiezen met welk vaccin zij ingeënt worden – dan is het moreel aanvaardbaar om Covid-19-vaccins te ontvangen waarbij cellijnen uit geaborteerde foetussen zijn gebruikt in het onderzoeks- en productieproces”, schrijft de Congregatie in haar nieuwe notitie.

Anders oncontroleerbare verspreiding

Het gebruik ervan is moreel geoorloofd als de “passieve materiële medewerking” met het kwaad van een abortus “waaruit de cellijnen voortkomen, wat degene betreft die het uiteindelijke vaccin gebruikt, verwijderd is”

“De morele plicht om zulke passieve materiële medewerking te vermijden, is niet verplicht als er een ernstig gevaar bestaat, zoals een anders oncontroleerbare verspreiding van een ernstige pathologische ziekteverwekker – in dit geval de pandemische verspreiding van het SARS-CoV-2 virus dat Covid-19 veroorzaakt.”

In zo'n geval kunnen “alle vaccinaties die als klinisch veilig en effectief worden erkend, in goed geweten gebruikt kunnen worden, met de zekerheid dat het gebruik ervan geen formele medewerking aan de abortus vormt”.

‘Geen goedkeuring abortus’

De Congregatie benadrukt wel dat dit alles “geen goedkeuring” betekent van abortus, “ook niet indirect”, en dat het “noodzakelijkerwijs verzet tegen deze praktijk veronderstelt van de kant van degenen die deze vaccins gebruiken”.

De Congregatie herhaalde de oproep van het Vaticaan aan farmaceuten en overheden om vaccins te ontwikkelen en gebruiken waarbij überhaupt geen moreel gecompromitteerde cellijnen zijn gebruikt.

Vaccinatie kan worden aangeraden

Wat het vaccineren zelf betreft, is er niet alleen een plicht om de eigen gezondheid te beschermen, maar ook om het algemeen welzijn te bevorderen. Vanuit dat oogpunt kan vaccinatie worden aangeraden als er geen andere manieren zijn om een epidemie te stoppen of voorkomen, “in het bijzonder om de zwaksten en meest blootgestelden te beschermen”.

Wie op gewetensgronden geen vaccins wil ontvangen waarbij in de productie cellijnen uit geaborteerde foetussen zijn gebruikt, “moet zijn uiterste best doen” om besmetting te voorkomen en de gezondheid van anderen niet in gevaar te brengen.

Vaccins beschikbaar maken voor arme landen

Tot slot merkt de Congregatie op dat farmaceuten, overheden en ngo's een morele plicht hebben om effectieve, veilige en ethisch acceptabele vaccins ook toegankelijk te maken voor de armste landen, “op een manier die niet kostbaar is voor hen”.

Anders wordt dit gebrek aan toegang nog een teken van discriminatie en onrechtvaardigheid “die arme landen ertoe veroordeelt in gezondheids-, economische en maatschappelijke armoede te blijven leven”.